

داستان اقتصادی که تولید را دوست داشت،

اما آغوشش را به روی واردات باز کرد!

سلطه افراطی ترین راستگرایی بر اقتصاد ایران

سرمایه‌داری تجاری،
در ازای فروش
میلیاردی نفت، به
سرمایه‌گذاری در
بخش نفت می‌پردازد
و مابقی درآمدها را
صرف خرید کالاهایی
می‌کند که باید در
بازار مصرف ایران
فروخته شوند.

اما داستان، خلاف میل این عده رقم خورد و تولید ملی هر روز بیش از پیش در برابر تولیدات مشابه خارجی عقب‌نشینی کرد. کمتر بازاری است که محصولات متنوع خارجی زینت‌بخش آن نباشد، کالاهای صوتی و تصویری و لوازم خانگی سال‌هاست که قافیه را به رقبای قدرتمند خارجی باخته‌اند. کشاورزی و فعالیت‌های باغداری در سرآشویی سقوط قرار دارند، خودروسازی به لطف انحصارات نام خود، همچنان نفس می‌کشد، اما صنایع دیگر همچون فولاد، چوب و کاغذ، تولید واگن، نساجی و صدها مورد مشابه در بحران دست و پا می‌زنند. حتی وضع به جایی رسیده است که برخی از تولیدکنندگان برای بقا مجبور شده‌اند جنس خارجی وارد کرده و با برند خود روانه بازار کنند. سید رسول دادوند، عضو انجمن تولیدکنندگان چراغ‌های روشنایی، در این باره می‌گوید: بخش زیادی از فعالان این عرصه، این محصولات را از کشورهای خارجی وارد کرده و فقط برند خود را بر روی آن‌ها نصب می‌کنند.

دولت، واردات را برگزیده است

گردوی چینی هم در بازارهای داخلی خودنمایی می‌کند. یکی از بنکداران میدان محمدیه (اعدام) تهران می‌گوید: مزه این گردوها شبیه صابون است، ولی قیمت بسیار کم این گردوها در مقایسه با محصول ایرانی، موجب شده است که بسیاری از صاحبان رستوران‌ها برای تهیه غذاهایی چون خورشت فسنجان به استفاده از این محصول گرایش پیدا کنند. واقعیت این است که میزان واردات کالاهای مصرفی به کشور، به حد بسیار نگران‌کننده‌ای رسیده است. ناتوانی دولت در تنظیم بازارهای داخلی سبب شده است که دولت‌مردان، آسان‌ترین راه‌ها برای ساماندهی به این بخش، یعنی واردات را برگزینند. از همین روست که هر روز اقتصاد شاهد فربه‌تر شدن بیشتر واردکنندگان و تجار در مقابل ضعف روزافزون تولیدکنندگان است. قاچاق گسترده کالا به کشور نیز با سیاست‌های دولت نهم و دهم همراهی کرده و ملغمه‌ای را پدید آورده که جز ویرانی تولید ملی فرجامی نخواهد داشت.

مشکل اصلی، ترجیح سرمایه‌داری تجاری بر تولیدی است

پروفسور شاپور رواسانی، اقتصاددان و استاد صاحب کرسی

دولت دهم با دید باز و کافی، تصمیم به شلیک تیر خلاص به شقیقه تولید ملی گرفته، یا تصمیمات پوپولیستی که همچنان در برخی از اعضای این دولت به چشم می‌خورد، علت چنین تصمیمی بوده است؟

به گزارش ایلنا، زمانی که نخستین کارخانه ایران که در زمینه تولید کبریت فعالیت می‌کرد، یا به منصفه ظهور گذاشت، کودکی که هنوز در آغازین سال‌های دهه دوم عمر خود به سر می‌برد، دست‌نوشته‌ای را به دست گرفت و دور تا دور شهر تبریز را کوچه کوچه گشت تا به مردم تبریز این واقعه عظیم را تبریک گوید. آن نوجوان که در همان زمان هم عاشق اقتصاد ملی و تولید ملی بود، کسی نبود جز استاد مصطفی عالی‌نسب. شاگردان استاد عالی‌نسب تعریف می‌کنند که استاد بعدها و زمانی که در جای جای ایران شاهد خودنمایی سامورهای روسی بود، طاقت از دست داد و با تأسیس کارخانه‌ای، سبب شد تا سامورها و اجاق‌های خوراکی‌پزی عالی‌نسب به سرعت میدان را از دست همسایه رند شمالی خارج کنند. همین داستان بار دیگر در بحث صنایع بسته‌بندی برای استاد تکرار شد و این چنین است که با گذشت سال‌ها، استاد را همچنان پدر اقتصاد ملی می‌خوانند.

عقب‌نشینی تدریجی در مقابل رقبای خارجی

سال‌هاست که از آن روزگاران می‌گذرد، و کم نبودند کسانی چون عالی‌نسب که دل در گرو تولید ملی سپرده بودند،

نه تنها طبقات فرودست به وادی ایمن نرسیدند، بلکه تولید ملی هم در آستانه نابودی کامل است.

سرمایه داری تجاری امروز،
نسل جدید سرمایه داری قبل از
مشروطیت است.

**برای صنعتی شدن
باید به سرمایه داری
ملی امکان داد تا
در فضایی عادلانه
با واردات رقابت
کند، در غیر این
صورت، نه تنها امید
به صنعتی شدن
بی معنی است، بلکه
تعطیلی کارخانه‌ها،
بیکاری کارگران و
ضایع شدن حقوق
و مزایای آنها، امری
طبیعی خواهد بود.**

به خارج وابسته بودند، نتوانستند ساختار فرسوده خود را
به روز کنند و در نتیجه، تعطیل شدند.

وی در پایان می‌گوید: سیستم سرمایه‌داری صنعتی
بر پایه کارخانه است. در این سیستم شما به عنوان یک
کارخانه‌دار، در حالی که به خرید مواد خام ارزان و با کیفیت،
ماشین‌آلات مدرن و به روز تمایل دارید، به استخدام نیروی
انسانی سالمی که بتواند از پس هشت ساعت کار روزانه برآید
نیز علاقه‌مندید. بنابراین، به فکر بیمه، حداقل مزد، بهداشت
و ایمنی محیط کار هستید، چون می‌دانید که تنها در این
صورت می‌توانید به عنوان یک تولیدکننده موفق، کالای خود
را به بازار مصرف عرضه کنید، اما در سیستم سرمایه‌داری
تجاری، برای شما تنها فروش کالای خریداری شده مهم
است. در این سیستم، از فرآیند تولید خبری نیست و نیازی
به نیروی انسانی احساس نمی‌شود. بنابراین، مسایلی چون
تأمین اجتماعی، حداقل مزد، بهداشت و ایمنی محیط کار نیز
اهمیت ندارند. در این سرمایه‌داری که بیشتر از ۱۰۰ سال
بر ایران تسلط دارد، تنها مسأله مهم این است که چطور
در کوتاهترین فرصت، کالایی به ارزان‌ترین قیمت خریده
و با کمترین هزینه به گرانترین قیمت فروخته شود. به یاد
داشته باشیم که برای صنعتی شدن، باید به سرمایه‌داری که
تمایلات ملی دارد، امکان داد تا در فضایی عادلانه با واردات
رقابت کند، در غیر این صورت، نه تنها امید به صنعتی شدن
بی معنی است، بلکه تعطیلی کارخانه‌ها، بیکاری کارگران و
ضایع شدن حقوق و مزایای آن‌ها، امری طبیعی خواهد بود.
فریرز رییس دانا، استاد اقتصاد نیز با ذکر این که عملکرد
دولت نهم و دهم بیانگر سلطه افراطی‌ترین جریان راست
اقتصادی در رأس قوه مجریه است، می‌گوید: علت نفی و حتی
انکار جامعه مدنی از سوی اقتصاددان‌های راست‌گرا آن است
که می‌خواهند در صورت خروج دولت از مداخلات اقتصادی،
نهادهای شبه دولتی را جایگزین کنند، نهادهایی که در آن‌ها
سرمایه‌داران وابسته که بابت خرید یک شرکت رقم نجومی

دانشگاه آلمان، معتقد است که علت اصلی در بحران اقتصادی
امروز تولید، حاکمیت سرمایه‌داری تجاری در ایران است،
سرمایه‌داری‌ای که از قبل از انقلاب مشروطه در ایران حضور
داشته و با گذشت سه دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، حضور آن
هنوز هم کاملاً محسوس است و روز به روز فربه‌تر می‌شود.

رواسانی می‌گوید: معتقدم که وضع موجود نتیجه تسلط
شیوه تولید تعهداتی سرمایه‌داری تجاری است. در این شیوه
تولید، قدرت مالی، اقتصادی و سیاسی در اختیار سرمایه‌داری
تجاری است که برخلاف سرمایه‌داری صنعتی، با تولید
صنعتی و سرمایه‌گذاری در بخش تولید صنعتی مخالف است.
این سرمایه‌داری برخلاف روش صنعتی، تمایلی به خرید مواد
خام از خارج از کشور و به‌کارگیری نیروی کار و تکنولوژی
مدرن برای ساخت کالای قابل فروش در بازارهای مصرف
داخلی و یا خارج کشور ندارد. تنها علاقه سرمایه‌داری تجاری،
واردات کالا از خارج و فروش آن در بازارهای داخل کشور
است. بنابراین، طبیعی است که سرمایه‌داری صنعتی در رقابت
با سرمایه‌داری تجاری هیچ شانس ندارد و به همین جهت
است که روزبه روز بر تعداد واحدهای بحرانی و تعطیل شده
و نیز کارگران بیکار شده اضافه می‌شود.

وی می‌گوید: سرمایه‌داری تجاری در ازای فروش
میلیاردی نفت، تنها به سرمایه‌گذاری در بخش نفت
می‌پردازد و مابقی درآمدها را صرف خرید کالاهایی می‌کند
که باید در بازار مصرف ایران فروخته شوند.

وی در ادامه می‌گوید: کارخانه‌هایی که یک شبه و
ناگهانی تعطیل و هزاران کارگر آنها بیکار شدند، چیزی جز
مبلمان، چرم، منسوجات، لوازم خانگی و ... نبودند که صنایع
درجه دوم هستند و تولید آنها از نظر مواد خام و ابزار تولید،
وابسته به واردات است. بنابراین، تا زمانی که وجود آنها با
منافع سرمایه‌داری تجاری منافاتی نداشت، فعالیت داشتند.

رواسانی اشاره می‌کند که در ایران کارخانه‌های نساجی
سالیان متمادی فعالیت کردند، اما چون از نظر ماشین‌آلات

سرمایه داری تجاری با کمال میل تولید ملی را در پیش پای واردات قربانی خواهد کرد.

در زمینه
هدفمند کردن
یارانه‌ها، دولت باید
حداقل از تجربه سایر
کشورها استفاده
کند که اعتراض‌های
مردمی بعد از حذف
یارانه‌ها، موجب
توقف برنامه و عدول
از سیاست مزبور
شد.

موضوع می‌نگرد، می‌گوید: در حال حاضر، یک سوم بودجه کل کشور از محل یارانه‌ها تأمین می‌شود. با این لایحه که به آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی می‌پردازد، وضعیت اقتصادی کشور بهتر می‌شود؟ آیا مردم توان پرداخت قیمت حامل‌ها بانرخ خلیج فارس را دارند؟ آیا هزینه فرسودگی سیستم پالایشگاه‌ها و سیستم توزیع برق در کشور را باید از مردم بگیریم؟ وی با بیان اینکه در حال حاضر شب‌های انتخاباتی به پایان رسیده است، می‌پرسد: آیا با افزایش قیمت حامل‌های انرژی، کارخانجات ما ورشکست نخواهند شد؟ آیا باز هم کارخانجات ما توان رقابت با کارخانه‌های خارجی را دارند؟ مادامی که زیرساخت‌ها توسط دولت اصلاح نشود، اجرای لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها منجر به افزایش ۲۰ درصدی قیمت‌ها خواهد شد.

ونایی سپس با اشاره به مشکلات عدیده‌ای که در این زمینه وجود دارد، از ناتوانی امکان رقابت‌ها با کشورهای خارجی سخن گفته و می‌افزاید: گرچه لازم است وارد عرصه رقابت‌های خارجی شویم، اما نه قبل از اصلاح ساختارها. محجوب نیز با اشاره به وجود صدها و بلکه هزاران واحد صنعتی بحران‌زده در کشور، می‌گوید: تورم سه رقمی حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها، صنعت را از کشور خارج می‌کند. وی سپس با اشاره به تبعات این طرح می‌گوید: تورم حاصله، قدرت رقابت را از صنایع ما می‌گیرد و کالاهای مشابه خارجی، اکثر قریب به اتفاق صنایع ما را از دور رقابت خارج می‌کنند. کارشناسان با توجه به چنین نگرانی‌هایی اعتقاد دارند که با اجرای این طرح، ایران به بهشت واردکنندگان در دنیا بدل و تولید ملی از صحنه روزگار محو می‌شود. این عده با نگرانی این سؤال را مطرح می‌کنند که آیا دولت دهم با دید باز و کافی، تصمیم به شلیک تیر خلاص به شقیقه تولید ملی گرفته، یا تصمیمات پوپولیستی که همچنان در برخی از اعضای این دولت به چشم می‌خورد، علت چنین تصمیمی بوده است؟

هدفمند کردن یارانه‌ها و دور شدن از محور عدالت

در پایان این بحث، نظر یک کارشناس دیگر را به نقل از خبرگزاری ایسنا می‌آوریم: باید مواظب بود که تورم حاصل از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها، موجب کاهش رفاه

پرداخت می‌کنند، وجود دارند، سرمایه‌دارانی که بدون ریسک، در جریان واگذاری کارخانه‌های دولتی به بخش خصوصی، صاحب کارخانجات شده‌اند و بدون توجه به قابلیت‌ها، با فروش آن به ثروت خود می‌افزایند، اما در نهایت همچنان از پایین بودن سرعت خصوصی سازی در ایران انتقاد می‌کنند. این گروه از سرمایه‌داران و اقتصاددان‌های وابسته به آنها، در حالی به غلط از پایین بودن روند خصوصی سازی در ایران اعلام نگرانی می‌کنند که براساس گزارش‌های بانک جهانی، ایران در خصوصی سازی رتبه نخست را به خود اختصاص داده است.

وی می‌افزاید: در حال حاضر، شاهد راستگراترین سیاست‌ها در مباحث اقتصادی هستیم. با وجود شعارهای مردمی که سر داده می‌شود، هیچ کدام از دولت‌های قبلی یارانه بنزین را حذف نکردند و از حذف سایر یارانه‌ها سخن نگفتند. از سوی دیگر، موضوع اصلاح قانون کار نیز چندین بار مطرح شده و هنوز معلوم نیست که سرنوشت آن چه شود. بهای مواد شوینده، نان، مواد لبنی، مسکن و حمل و نقل در همین مدت به شدت افزایش پیدا کرده است. دلایل این سیاست‌ها آن است که از دیدگاه اقتصاددان‌های راست، همه چیز در بازار دادوستد ارزش کالایی دارد. در این دیدگاه، پرداخت یارانه هیچ جایگاهی نداشته و مانند لکه ننگی است که باید حذف شود. سرمایه‌داری فعلی مایل است که ایران را به قلب سرمایه‌داری جهانی تبدیل کند. اینجاست که تلاش‌ها برای عضویت در سازمان جهانی تجارت و حذف یارانه‌ها معنی پیدا می‌کند، چون سرمایه‌داری جهانی از پرداخت یارانه که با مالیات ارتباط مستقیم دارد، گریزان است و برای همین قرار است که به نام پرداخت نقدی و ساماندهی، به تدریج یارانه‌ها در تابلو آفتاب تورم تبخیر شده و خود به خود حذف شوند یا به دلیل پایین بودن میزان آن، مردم از دریافت آن چشم‌پوشی کنند.

هدفمند کردن یارانه‌ها، کمر تولید ملی را خواهد شکست

یارانه‌های پرداختی حذف خواهند شد، نماینده ملایر با اشاره به لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، نسبت به ورشکستگی کارخانه‌ها در پی افزایش قیمت حامل‌های انرژی هشدار می‌دهد. حسن ونایی با تأکید بر اینکه از موضعی کارشناسی به این

**سرمایه‌داری فعلی
مایل است که
ایران را به قلب
سرمایه‌داری جهانی
تبدیل کند.**

تورم، اندک بودن نرخ بیکاری و وجود اعتماد به سیاست‌های دولت و استقرار دولتی محبوب و مورد قبول عامه می‌دانند. این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه نگرانی اصلی از طرح هدفمند کردن یارانه‌ها، تورم است، افزود: بر اساس مطالعات مختلفی که انجام شده، تورم حاصل از اجرای این طرح، بالا پیش‌بینی شده است و باید اضافه کرد که یکی از دلایل عمده تورم در کشور ما، تورم روانی و انتظاراتی است که اصولاً در این گونه مدل‌های کلان قابل پیش‌بینی نیست. به هر حال، نگرانی حاصل از این امر آن است که دولت، تورم حاصل از این سیاست را دست‌کم گرفته و با وجود تورم بیش از ۲۰ درصد فعلی، تورم حاصل از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها برای جامعه نگران کننده است.

او در ادامه با اشاره به اینکه با واقعی شدن قیمت‌ها، تورم خواسته یا ناخواسته‌ای ایجاد می‌شود که بر آثار عدالت محوری طرح اثر منفی می‌گذارد، خاطر نشان کرد: زیان اصلی تورم حاصل از این طرح، متوجه کارمندان، دارندگان درآمد ثابت و گروه‌های پایین درآمدی است و ثروتمندان، اگنیا و دارندگان دارایی‌های ثابت از تورم سود خواهند برد. وی در ادامه با بیان اینکه اجرای برنامه هدفمند کردن یارانه‌ها در زمان نامناسب در بسیاری از کشورها موفقیت‌آمیز نبوده است، گفت: در این زمینه، دولت باید حداقل از تجربه سایر کشورها مانند مصر استفاده کند که اعتراض‌های مردمی بعد از حذف یارانه‌ها، موجب توقف برنامه و عدول از سیاست مزبور شد.

اجتماعی نشود و آثار عدالت محوری طرح را از بین نبرد. دکتر صادق بختیاری، مدیر گروه پژوهشی عدالت و رفاه مرکز تحقیقات استراتژیک، در گفت و گو با خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) اظهار کرد: اگر هدف از تصویب لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، بهبود وضعیت اقتصادی و افزایش رفاه گروه‌های پایین درآمدی و کمک به تحقق عدالت اجتماعی باشد، با تصویب ماده ۸ این لایحه، نه تنها هیچ یک از این اهداف تحقق نخواهند یافت، بلکه با ایجاد یک تورم غیرقابل پیش‌بینی، مشکلات عدیده‌ای برای اداره کشور به وجود خواهد آمد.

وی با بیان اینکه قرار است بر مبنای فرم‌های اطلاعات اقتصادی یارانه که به هیچ وجه قابل اعتماد نیست، یارانه‌ها پرداخت شود، افزود: براساس بند "الف" این ماده، دولت اجازه دارد تا حداکثر ۵۰ درصد وجوه حاصل از اجرای این قانون را در قالب پرداخت‌های نقدی و غیرنقدی با لحاظ درآمد خانوار، بین همه خانوارهای کشور توزیع کند که این تصمیم در شرایط فعلی و با وجود فرم‌های اطلاعات اقتصادی، قابلیت اجرایی ندارد.

این مدرس دانشگاه گفت: با هدفمند کردن یارانه‌ها و اصلاح نظام قیمت‌ها، هیچ اقتصاددانی مخالف نیست، اما در مورد نحوه اجرا و زمان اجرای طرح نگرانی‌های بسیار جدی وجود دارد. بختیاری سپس با اشاره به اینکه اصلاح نظام قیمت و حذف یارانه‌ها، از اجزای اصلی بسته سیاستی صندوق بین‌المللی پول است، خاطر نشان کرد: بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول که از پایه‌گذاران برنامه‌های تعدیل ساختاری هستند، سه شرط اساسی برای موفقیت سیاست حذف یارانه کالاهای اساسی را پایین بودن

دانش ورزش

پایگاه اینترنتی دانش ورزش به آدرس www.diribl.com بر اساس اهداف و گرایش‌های تخصصی خود به طور خاص فوتبال ایران و جهان را مورد توجه قرار داده و مقالات، گزارشات، نقد و تحلیل مسائل مربوطه را در اختیار عموم قرار می‌دهد.

آنچه در شماره تازه این پایگاه می‌بینید:

- فوتبال ایران؛ هم آدم هم هیولا
- خصوصی سازی استقلال و پیروزی
- دوپینگ در فوتبال ایران
- چه کسانی بر گور این فوتبال مویه می‌کنند؟
- تاثیر دنیای منهای فوتبال بر فوتبال
- گاردت را ببند و با عشق دفاع کن
- کمیته فنی بازوی کمکی برای تیم ملی
- چشم‌ها را بر خوبی‌هایش بکشاییم

قابل توجه علاقمندان ورزش فوتبال

